

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

Factors Affecting the Teaching and Learning Management of Local Administrative
Organization Child Development Center in Tha Yang District, Phetchaburi Province

ชนากานต์ หอมแมน¹

อินทรี มุ่งเมือง²

ภาณุมาศ หมอลิ้น³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน 2) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน และ 4) ศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับสภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร (X_1) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (X_2) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์สภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยสามารถอธิบายความผันแปรของการจัดการเรียนการสอนได้ร้อยละ 61.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 3.39 4) แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, การจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

² อาจารย์ที่ปรึกษา, รองอธิการบดี สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, อาจารย์พิเศษ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) study the level of factors affecting instructional management, 2) study the level of instructional management conditions, 3) analyze the factors affecting instructional management, and 4) study the guidelines for developing factors affecting the instructional management of Early Childhood Development Centers under Local Government Organizations in Tha Yang District, Phetchaburi Province. The sample consisted of 136 administrators and early childhood teachers or caregivers in Early Childhood Development Centers under Local Government Organizations in Tha Yang District, Phetchaburi Province. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research findings were as follows: 1) The overall level of factors affecting the instructional management of the Early Childhood Development Centers was at a high level. 2) The overall level of the instructional management conditions of the Early Childhood Development Centers was at a high level. 3) The factors affecting instructional management, namely personnel factor (X_1), administrative management factor (X_2), and family and community involvement factor (X_4), could jointly predict the instructional management conditions of the Early Childhood Development Centers (Y) at the .05 level of statistical significance. These factors could explain 61.60 percent of the variance in instructional management, with a standard error of estimate of $\pm .339$. 4) The guidelines for developing factors affecting instructional management comprised three aspects: personnel, administrative management, and family and community involvement.

Keywords: Factors Affecting, Instructional Management of Early Childhood Development Centers, Early Childhood Development Centers

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเปรียบเสมือนรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเด็กเล็กในช่วงอายุ 2-5 ปี เป็นวัยที่สมองมีการเจริญเติบโตและการพัฒนาอย่างรวดเร็วที่สุด การหล่อหลอมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงวัยนี้จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และเชื่อมโยงไปถึงการพัฒนาทักษะชีวิตในระยะยาว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) สอดคล้องกับรายงานขององค์การยูนิเซฟ (UNICEF, 2019) และงานวิจัยของ Heckman (2011) ที่ชี้ชัดว่า การพัฒนาทางการศึกษาปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าสูงสุดในเชิงเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากสามารถลดต้นทุนทางสังคมในอนาคตได้ ประเทศไทยจึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 เพื่อยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีมาตรฐาน

ภายใต้นโยบายการกระจายอำนาจ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานหลักในการให้บริการด้านการศึกษาแก่ประชาชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และทิศทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ ผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทเป็นผู้นำในการจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการดำเนินงานอย่างเพียงพอและโปร่งใส รวมถึงการสรรหาและพัฒนาบุคลากรให้มีมาตรฐานวิชาชีพ และการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2565) การจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาเด็กได้อย่างสมบูรณ์นั้น สิ่งสำคัญจึงอยู่ที่คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมุ่งเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบองค์รวม ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (Hands-on Learning) ตามแนวคิดของ Piaget (1964) และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ตามแนวคิดของ Vygotsky (1978)

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคลากร 2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และ 4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน เมื่อพิจารณาบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภูมิสังคม และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่กำกับดูแลอย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านการจัดระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาสภาพปัจจุบันและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในบริบทของพื้นที่นี้ เพื่อนำข้อค้นพบไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยาง่างใช้เป็นแนวทางยกระดับคุณภาพการศึกษาปฐมวัยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยาย่าง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับสภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยาย่าง จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยาย่าง จังหวัดเพชรบุรี
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยาย่าง จังหวัดเพชรบุรี

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 31 คน ครูผู้ดูแลเด็กและข้าราชการครู จำนวน 54 คน และพนักงานจ้างที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน (ผู้ช่วยครู) จำนวน 51 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 136 คน เนื่องจากขนาดของประชากรมีจำนวนไม่มากจนเกินไป ผู้วิจัยจึงสามารถดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรได้ครบถ้วนทั้งหมด เพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง และเพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) มีความถูกต้องน่าเชื่อถือและเป็นตัวแทนของสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอน 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ซึ่งมีการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67–1.00 และทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมเท่ากับ 0.95

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ได้นำข้อมูลมาลงรหัสและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) 2) ข้อมูลสภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาระดับการปฏิบัติและสภาพความพร้อม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายที่กำหนดไว้

3) การทดสอบสมมติฐานเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการนำตัวแปรเข้าสู่สมการแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise Method) เพื่อค้นหาว่าปัจจัยอิสระด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในตอนี่ 4 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สังเคราะห์ประเด็นจัดกลุ่มคำตอบ และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมและรายด้าน (N = 136)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล	ลำดับที่ ค่าเฉลี่ย
	μ	σ		
1. ด้านบุคลากร	4.35	0.52	มาก	1
2. ด้านการบริหารจัดการ	4.28	0.58	มาก	3
3. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	4.15	0.61	มาก	4
4. ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน	4.32	0.55	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.28	0.56	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.28$,
 $\sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าอยู่ในระดับมาก
ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.52$) รองลงมาคือ ด้านการมี
ส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.55$) ด้านการบริหารจัดการ ($\mu = 4.28$, $\sigma =$
0.58) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.61$)
ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมและรายด้าน (N = 136)

สภาพการจัดการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล	ลำดับที่ ค่าเฉลี่ย
	μ	σ		
1. ด้านการวางแผนการสอน	4.40	0.49	มาก	1
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.37	0.51	มาก	2
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	4.24	0.59	มาก	4
4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้	4.30	0.55	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.33	0.54	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนการสอน ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.49$) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.51$) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.55$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.59$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	24.249	4	6.062	52.713**	.000
Residual	15.117	131	0.115		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบนัยสำคัญของค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ พบว่า ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี ที่นำมาวิเคราะห์ มี 4 ด้าน สามารถพยากรณ์สภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับตัวแปรพยากรณ์โดยรวม มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง ซึ่งสามารถนำไปสร้างเป็นสมการพยากรณ์ต่อไปได้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีอำนาจพยากรณ์สภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.850	.250	-	3.400**	.001
ด้านบุคลากร (X_1)	.350	.080	.360	4.375**	.000
ด้านการบริหารจัดการ (X_2)	.250	.075	.280	3.333**	.001
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (X_3)	.080	.070	.090	1.142	.255
ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (X_4)	.180	.075	.190	2.400*	.018

$R = .785$, $R^2 = .616$, $\text{Adj } R^2 = .604$, $\text{S.E.}_{\text{est}} = .339$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์มี 4 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 3 ตัวแปร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดคือ ด้านบุคลากร (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .360 รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .280 และด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .190 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถพยากรณ์สภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร้อยละ 61.60 ($R^2 = .616$) มีความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์เท่ากับ $\pm .339$ ซึ่งสามารถเขียน สมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = .850 + .350X_1 + .250X_2 + .180X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = .360Z_1 + .280Z_2 + .190Z_4$$

4. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี ได้ดังนี้

1. การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเชิงรุก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล โดยเน้นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการสร้างสรรค์สื่อการสอนที่ทันสมัย และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) ระหว่างครูทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อนำแนวปฏิบัติที่ดีมาปรับใช้
2. การบริหารจัดการทรัพยากรและการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรปรับแผนปฏิบัติการประจำปีโดยเพิ่มสัดส่วนงบประมาณสำหรับการจัดหาสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งสร้างระบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร เพื่อให้คำปรึกษาและเสริมพลังบวกแก่ครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง
3. การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ (Partnership) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรยกระดับการสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อรายงานพัฒนาการเด็กอย่างใกล้ชิด และดึงศักยภาพของคนในชุมชน เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ปกครองที่มีความสามารถเฉพาะด้าน มาร่วมเป็น ครูร่วมจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตจริง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. จากการศึกษาในระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ 1) ด้านบุคลากร เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการจัดกิจกรรม และมีวุฒิการศึกษาที่ตรงกับสายงาน ซึ่งบุคลากรนับเป็นกลไกสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่ระบุว่าครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการเด็ก และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับวัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ อินทรน้อย (2562) ที่พบว่าปัจจัยด้านบุคลากร โดยเฉพาะวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานของครู มีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับ สมชาย แก้วประเสริฐ (2563) ที่ระบุว่าครูที่มีสมรรถนะด้านจิตวิทยาเด็ก และการออกแบบกิจกรรมสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของเด็กได้

ดีกว่า ตลอดจนสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Sylva et al. (2004) ที่ยืนยันว่าคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับที่สอง เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่อำเภอท่ายาง มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับชุมชน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งการร่วมมือกันระหว่างบ้านและสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับทฤษฎีวิทยาการพัฒนามนุษย์ (The Ecology of Human Development) ของ Bronfenbrenner (1979) และแนวคิดของ Epstein (2011) ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน สิ่งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ พิทักษ์พงศ์ (2565) ที่พบว่าครอบครัวที่มีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ของเด็ก 3) ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารให้การสนับสนุนการทำงานของครู มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม โปร่งใส และมีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ ทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล ว่องวาณิช (2560) ที่อธิบายถึงความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อบริหารจัดการระบบต่าง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ชูสุวรรณ (2563) ที่พบว่าการบริหารจัดการด้านการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร และการพัฒนาบุคลากร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงสอดคล้องกับ ญัฐธัญญา พลศรีดา (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และการบริหารของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานได้สูงถึงร้อยละ 81.40 4) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเตรียมอาคารสถานที่ พื้นที่กิจกรรมกลางแจ้ง และสื่อการเรียนรู้ที่มีความปลอดภัยและเอื้อต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย แม้จะมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในทั้ง 4 ด้าน แต่ยังถือว่ามีความพร้อมในระดับสูง สอดคล้องกับแนวคิดของ Visser (2001) ที่ให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี ปัญญาไว (2564) ที่พบว่าสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะปลอดภัย สะอาด เป็นระเบียบ และมีการจัดมุมกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย มีผลกระทบเชิงบวกอย่างชัดเจนต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กในด้านสังคมและสติปัญญา

2. จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนการสอน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากครูผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรมเป็นอย่างมาก มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ที่ระบุว่า การวางแผนการสอนเป็นหัวใจสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ สมชาย แก้วประเสริฐ (2563) ที่พบว่าสมรรถนะในการออกแบบกิจกรรมของครู มีผลโดยตรงต่อความกระตือรือร้นของเด็กและความต่อเนื่องในการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับที่สอง เนื่องจากครูมีการจัดประสบการณ์เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นให้เด็กได้ลงมือกระทำผ่านการเล่นและการทำกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งยังสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในงานวิจัยของ ภัทรวดี หะสิตะพงษ์ (2559) ที่ชี้ให้เห็นความจำเป็นของการเสริมสร้างทักษะให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาปฐมวัยสมัยใหม่ และตอบสนองต่อศักยภาพของเด็กได้อย่างเต็มที่ 3) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูมีการติดตามและประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เช่น การสังเกตพฤติกรรม การพูดคุย และการรวบรวมผลงานเด็ก (Portfolio) แทนการใช้แบบทดสอบ ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังมีการนำผลการประเมินไปแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สอดคล้องกับหลักการประเมินพัฒนาการของ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรรณา วิระชิด และคณะ (2567) ที่เน้นย้ำว่าการประเมินผลตามสภาพจริงเป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญของครูปฐมวัยที่ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูง และ 4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเตรียมพื้นที่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เด็กได้เลือกเล่นตามความสนใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Strong-Wilson & Ellis (2007) ที่ระบุว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่จัดอย่างมีจุดมุ่งหมายจะทำหน้าที่เสมือนครูคนที่สามที่คอยกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี ปัญญาไว (2564) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม เช่น มุมศิลปะหรือมุมหนังสือ ช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Visser (2001) ที่ให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกและบรรยากาศในการเรียนรู้ของเด็กในสถานศึกษา

3. จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ด้าน ซึ่งสามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนของการจัดการเรียนการสอนได้ร้อยละ 61.60 โดยสามารถนำมาอภิปรายผลตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านบุคลากร ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอันดับแรก เนื่องจากในการจัดการศึกษาปฐมวัย ครูคือหัวใจสำคัญและเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักสูตรไปสู่ตัวเด็กโดยตรง แม้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีสื่อหรืออาคารสถานที่ที่พร้อมเพียงใด แต่หากขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะการจัดประสบการณ์ก็อาจเกิดประสิทธิผลได้ การที่บุคลากรมีวุฒิการศึกษาตรงสายงานและได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการวางแผนและประเมินผลเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการของ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) สิ่งนี้ได้รับการพิสูจน์จากงานวิจัยของ สุภาภรณ์ อินทรน้อย (2562) ที่ชี้ว่า

ปัจจัยด้านบุคลากรมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Hamre and Pianta (2001) ที่พบว่าปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับเด็กส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมทางสังคมและความสำเร็จของเด็กในระยะยาว รวมทั้ง Pianta (2006) ที่ยืนยันว่าการที่ครูแสดงความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จทางการเรียนของเด็กอย่างมีนัยสำคัญ 2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอันดับรองลงมา เนื่องจากการที่บุคลากรจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพนั้น ต้องอาศัยระบบการบริหารจัดการที่เข้มแข็งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งในเรื่องการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ การสนับสนุนทรัพยากร และการมีระบบนิเทศติดตามอย่างเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งระบบบริหารที่ดีจะช่วยลดภาระงานที่ไม่จำเป็น และช่วยเพิ่มเวลาให้ครูได้โฟกัสกับการจัดกิจกรรมในห้องเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ชูสุวรรณ (2563) ที่ระบุว่าการบริหารจัดการทรัพยากรและการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ครูมีความเข้าใจและปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับ พรพิไล จันทร์ฉาย (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการ เป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กโดยตรง 3) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอันดับที่สาม เนื่องจากพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไม่สามารถแยกขาดจากบริบทของครอบครัวและสังคมได้ การจัดการเรียนการสอนจะมีความหมายยิ่งขึ้นเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถดึงผู้ปกครองและปราชญ์ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับทฤษฎีนิเวศวิทยาการพัฒนาของมนุษย์ ของ Bronfenbrenner (1979) ที่อธิบายว่าระบบความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวและโรงเรียน มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการหล่อหลอมพัฒนาการเด็ก และสอดคล้องกับแนวคิดของ Epstein (2011) ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นหุ้นส่วนระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน ซึ่งพิสูจน์แล้วว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนช่วยยกระดับการเรียนรู้และพฤติกรรมเชิงบวกของเด็กได้อย่างชัดเจน รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรพรรณ พิทักษ์พงศ์ (2565) ที่ชี้ชัดว่าเด็กที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอย่างสม่ำเสมอในการทำกิจกรรมร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีทักษะการเข้าสังคม การสื่อสาร และการควบคุมอารมณ์ที่ดีกว่าเด็กที่ขาดการสนับสนุน 4) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ไม่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติประเด็นนี้ถือเป็นข้อค้นพบที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เนื่องจากในปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกือบทุกแห่งได้รับการควบคุมมาตรฐานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ความมั่นคงของอาคาร ความปลอดภัย สุขลักษณะ จากหน่วยงานต้นสังกัดในระดับมาตรฐานขั้นต่ำที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ความแตกต่างของสภาพแวดล้อมทางกายภาพระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีไม่มากพอที่จะทำให้เกิดความแตกต่างในด้านผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอน แม้ว่าแนวคิดของ Strong-Wilson & Ellis (2007) และ Visser (2001) ได้ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมในฐานะครูบุคคลที่สามและการจัดเตรียมพื้นที่ทางกายภาพก็ตาม แต่ในบริบทของการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ศักยภาพของมนุษย์ ทั้งบุคลากร ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ส่งผลมากกว่าอุปสรรคด้านสถานที่ กล่าวคือ ครูที่มีทักษะและได้รับการสนับสนุนที่ดี ย่อมสามารถ

ดัดแปลงหรือประยุกต์ใช้สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่จำกัด ให้กลายเป็นพื้นที่การเรียนรู้ที่ได้เต็มอ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพจึงไม่ปรากฏอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญในสมการพยากรณ์ในการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดทำแผนพัฒนาสมรรถนะครูและผู้ดูแลเด็กอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ปฐมวัยที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ควรสนับสนุนงบประมาณให้ครูได้ไปศึกษาดูงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อนำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียน

2) ผู้บริหารควรปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณ โดยเพิ่มสัดส่วนงบประมาณสำหรับการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้เพียงพอและทันต่อความต้องการของครูผู้สอน พร้อมทั้งควรจัดตั้งระบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คำปรึกษา ชี้แนะ และเป็นกำลังใจให้แก่ครูผู้สอนในการแก้ปัญหาการจัดประสบการณ์เรียนรู้

3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรยกระดับการสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เช่น การสร้างกลุ่มไลน์เครือข่ายผู้ปกครอง (LINE Official) เพื่อรายงานพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรจัดทำโครงการผู้ปกครอง/ชุมชนร่วมใจพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือปราชญ์ชาวบ้านที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เข้ามาเป็นวิทยากรอาสาสมัครจัดกิจกรรมในห้องเรียน เพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้จากห้องเรียนสู่บริบทของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1) การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม หรือการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานระดับดีเยี่ยม เพื่อถอดบทเรียนและเจาะลึกถึงรูปแบบ กระบวนการ และเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ

2) การศึกษาตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม เพื่อให้สมการพยากรณ์มีความสมบูรณ์และอธิบายความแปรปรวนได้มากขึ้น เช่น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร หรือความฉลาดทางอารมณ์และแรงจูงใจในการทำงานของครูผู้ดูแลเด็ก

3) การศึกษาวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดต่างกัน เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่หรือเปรียบเทียบระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสังกัดอื่น เช่น สพฐ. หรือเอกชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนบริบทที่หลากหลายและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ชูสุวรรณ. (2563). **แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. รายงานวิจัยปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2565). **คู่มือการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จารุณี ปัญญาไว. (2564). **สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. รายงานวิจัยปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณัฐธินิชา พลศรีดา. (2564). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานในจังหวัดนครพนม**. รายงานวิจัยปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนครพนม.
- พรพิไล จันทรฉาย. (2564). **พลังภาวะผู้นำของครูต้นแบบในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสุรินทร์**. รายงานวิจัยปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- พรรณภา วิระชิด, วรณี บัวทอง, และ จารุวรรณ ภูมิดี. (2567). องค์ประกอบสมรรถนะของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์. *วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. 19(2), 55–70.
- ภัทรวดี หะสีตะพงษ์. (2559). **ปัญหาในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดพิษณุโลก**. รายงานวิจัยปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมชาย แก้วประเสริฐ. (2563). **คุณสมบัติและสมรรถนะของครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย**. รายงานวิจัยปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: פרקหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **รายงานผลการศึกษาศถานการณ์และแนวทางการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุภาภรณ์ อินทร์น้อย. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. รายงานวิจัยปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร

- การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2560). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพรรณ พิทักษ์พงศ์. (2565). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**. รายงานวิจัยปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Bronfenbrenner, U. (1979). **The ecology of human development: Experiments by nature and design**. Harvard University Press.
- Epstein, J. L. (2011). **School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools**. 2nd ed. Routledge.
- Hamre, B. K., & Pianta, R. C. (2001). Early teacher–child relationships and the trajectory of children’s school outcomes through eighth grade. **Child Development**. 72(2), 625–638.
- Heckman, J. J. (2011). The economics of inequality: The value of early childhood education. **American Educator**. 35(1), 31–47.
- Piaget, J. (1964). Cognitive development in children: Piaget. **Journal of Research in Science Teaching**. 2(3), 176–186.
- Pianta, R. C. (2006). Teacher-child relationships and early school adjustment. **Journal of School Psychology**. 44(4), 367–386.
- Strong-Wilson, T., & Ellis, J. (2007). Children and place: Reggio Emilia's environment as third teacher. **Theory Into Practice**. 46(1), 40-47.
- Sylva, K., Melhuish, E., Sammons, P., Siraj-Blatchford, I., & Taggart, B. (2004). **The Effective Provision of Pre-School Education (EPPE) project: Final report**. DfES Publications.
- United Nations Children's Fund (UNICEF). (2019). **Early childhood development**.
<https://www.unicef.org/early-childhood-development>
- Visser, J. (2001). Aspects of physical provision for pupils with emotional and behavioural difficulties. **Support for Learning**. 16(2), 64-68.
- Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in society: The development of higher psychological processes**. Harvard University Press.